

REMISSYTTRANDE

Ert Dnr: M2016/01154/Ke
Vårt Dnr: 1
2016-09-14

Miljö- och energidepartementet
m.registrator@regeringskansliet.se
charlotta.broman@regeringskansliet.se
anna.cedrum@regeringskansliet.se

REMISS AV NATURVÅRDSVERKETS RAPPORT MINSKAD FÖRBRUKNING AV PLASTBÄRKASSAR SAMT SEPARAT PROMEMORIA MED FÖRSLAG PÅ BEMYNDIGANDE I MILJÖBALKEN M.M.

Rullpack AB har tagit del av rubricerad remiss och har följande synpunkter och förslag på rapporten och promemorian. Rullpack AB tillverkar påsar, kassar och säckar gjorda av plast. Tillverkningen finns i Reftete i Småland sedan 40 år tillbaka och har ca 40 anställda med en årsomsättning på ca 200 mkr.

Vi stödjer inte Naturvårdsverkets förslag om att handeln ska ta ut ett lägsta pris om 5 kr per plastbärkasse. Skälet är att det inte kommer att leda till minskad resursförbrukning och minskad nedskräpning. Snarare kan det totalt sett leda till en ökad negativ miljöpåverkan från konsumtionen av bärkassar. **Förslaget är inte heller kostnadseffektivt och det snedvrider konkurrensvillkoren för de företag som berörs.** Nedan förklarar vi vår syn med bakgrund, ett alternativt förslag och specifika synpunkter på Naturvårdsverkets förslag.

BAKGRUND: VI STÖDJER AMBITIONEN OM EFFEKTIVARE RESURSANVÄNDNING MEN INTE NATURVÅRDSVERKETS FÖRSLAG

Syftet med direktivet (EU) 2015/720, nedan kallat ändringsdirektivet, är att minska nedskräpningen och få en mer effektiv resursanvändning. Bakgrunden till beslutet är att det i vissa medlemsländer används tunna och dåliga plastkassar som leder till högre användning eftersom kassarna inte håller för så många varor. Dessutom saknas en bra avfallshantering i många länder och avfallet läggs på deponi.

Sverige är i framkant vad gäller miljöförbättringar och återvinning av plastbärkassar. Här har bärkassetillverkarna och handeln sedan länge ett unikt samarbete. Detta har lett till att plastbärkassarna är mer resurseffektiva. För att ytterligare minska resursförbrukningen används i ökande utsträckning förnyelsebar eller återvunnen råvara vid tillverkningen av plastbärkassarna. Dessutom omfattas plastbärkassarna i Sverige av insamlingssystemet för plastförpackningar. Därför **behöver implementeringen av EU-direktivet anpassas efter svenska förhållanden.**

Ur ett livscykelperspektiv är bärkassar av plast ofta det mest resurseffektiva alternativet, speciellt när dessa återanvänds. Detta har flera oberoende och statliga undersökningar visat. Dessutom är bärkassar av plast lätta, hygieniska och vattentäta, vilket gör dem mycket praktiska för transporten av varor hem från affären. Och sedan kan de användas som soppsår. Det är därför **fel att införa styrmedel bara för plastbärkassar.** Detta riskerar att öka användningen av bärkassar i andra material med större

miljöpåverkan. Att införa en lagstiftning bara för plastbärkassar är dessutom diskriminerande både för en enskild produkt och för en materialfamilj.

ALTERNATIVT FÖRSLAG TILL IMPLEMENTERING AV DIREKTIVET

Vi stödjer istället det förslag som IKEM har presenterat. Det innebär att Sverige bygger vidare på producentansvaret och att en extra förpackningsavgift tas ut för bärkassar både av plast och papper. Den hanteras på samma sätt som andra förpackningsavgifter, genom t.ex. Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, FTI (och berörda materialbolag inom FTI) och administreras av bärkasselverantörerna. Den extra förpackningsavgiften ska vara lägre för klimatsmarta bärkassar¹ och därigenom driva på utvecklingen för mer resurseffektiva bärkassar. Den extra förpackningsavgiften ska gå till att främja minskad nedskräpning och ökad återvinning, skapa incitament för investering och forskning i biobaserad plastråvara från svenskt jord- och skogsbruk, samt informera om bärkassars miljöpåverkan. Samtidigt hanteras den statistik som Sverige kommer att behöva rapportera in till Kommissionen.

IKEM:s förslag är att den extra förpackningsavgiften ligger på:

Klimatsmart	Avgift i SEK/kg
Ja	20
Nej	50

Vi uppskattar att detta skulle leda till ett pris i butikerna på mellan 2 och 5 kronor beroende på typ av plastbärkasse. Detta är jämförbart med avgifter i andra länder och vilka effekter som dessa fått. I Danmark har skatten på 24 DKK/kg lett till att man har bland Europas lägsta förbrukning. När man nyligen införde avgifter i till exempel Nordirland, Wales och Skottland fick man en minskad efterfrågan på runt 80 procent, genom avgifter på motsvarande under en krona.

IKEM:s förslag är mer kostnadseffektivt än Naturvårdsverkets förslag eftersom man undviker en omfattande tillsynsverksamhet gällande uttagande av lägsta pris på plastbärkassar och informationsansvaret. Denna tillsyn har Naturvårdsverket inte presenterat något förslag på hur den ska gå till. Förslaget är också mer konkurrensneutralt eftersom det omfattar mer än bara plastbärkassarna.

Sverige måste ta chansen att växla upp det arbete som handeln och branschen gör sedan decennier. **EU-direktivet är inte anpassat till svenska förhållanden, men vi kan utnyttja det som en möjlighet att komma igång och tillverka biobaserad plast från svenskt jord- och skogsbruk. Det skulle leda till fler jobb och ökad konkurrenskraft för Sverige och för svenska företag.** Samtidigt bygger vi vidare på producentansvaret så att myndigheterna slipper hantera avgifter, tillsyn och statistik. Det gör alla till vinnare.

Med IKEM:s förslag kommer vi få bort användningen av fossilbaserade plastbärkassar. Det skulle reducera koldioxidutsläppen från plastbärkassarna med runt 42 000 ton, vilket motsvarar ett bilfritt Gotland. Den biobaserade plasten från svenskt jord- och skogsbruk skulle också kunna användas inom många andra områden för att bidra till minskade koldioxidutsläpp.

DÄRFÖR ÄR INTE NATURVÅRDSVERKETS FÖRSLAG BRA

Naturvårdsverkets förslag kommer inte att leda till minskad resursförbrukning och minskad nedskräpning. Detta beror på att:

¹ Klimatsmart innebär att utsläppen av koldioxid är betydligt lägre under livscykeln. Klimatsmarta plastbärkassar innehåller återvunnet eller biobaserat material. Branschen arbetar inom Bärkassegruppen med att ta fram en definition. Mer om gruppen <http://www.innventia.com/sv/Det-har-gor-vi/Naringslivsgrupper/Barkassegruppen/>

- Förslaget styr inte mot de bärkassar som är bäst ur miljösynpunkt. Detta påpekar även Naturvårdsverket.
 - Pappersbärkassarna omfattas inte av förslaget. Detta kan leda till att konsumenterna och handeln väljer dessa istället, vilket resulterar i ökad miljöpåverkan.
 - En liten plastbärkasse kan kosta lika mycket som en stor, eller en tjock lika mycket som en tunn. Konsumenten kan då välja en större eller tjockare plastbärkasse vilket resulterar i ökad miljöpåverkan.
 - Plastbärkassar tillverkade av biobaserad eller återvunnen råvara kan kosta lika mycket som de tillverkade av fossila råvaror.
- Förslaget bidrar inte till minskad nedskräpning.
 - Även om användningen av plastbärkassar minskar är det inte säkert att nedskräpningen minskar eftersom kopplingen inte är så stark. Det är mycket få av de plastbärkassar som används i Sverige som hamnar i miljön.
 - Regeringen föreslår att producenter som tillhandahåller plastbärkassar ska informera om fördelarna med en minskad förbrukning av plastbärkassar. Men man har ingen styrning av denna informationsinsats.
- Förslaget bidrar inte till ökad återvinning.
 - Eftersom plastbärkassar tillverkade av återvunnen råvara kan kosta lika mycket som de tillverkade av fossila råvaror blir det ingen drivkraft för ökad användning av återvunnen råvara.
 - I kravet på producenterna om information nämns inte att stimulera återvinning av plastbärkassar.

Naturvårdsverkets förslag är inte kostnadseffektivt vilket var ett av kraven enligt uppdraget från regeringen. Naturvårdsverket har tyvärr inte presenterat hur tillsynen beträffande uttagande av lägsta pris på plastbärkassar ska gå till. Tillsynen har därför inte heller konsekvensbedömts. Med tanke på det stora antalet butiker kan tillsynen bli rätt omfattande. IKEM:s förslag på implementering av ändringsdirektivet är betydligt mer resurs- och kostnadseffektivt.

Naturvårdsverkets och regeringens förslag snedvrider konkurrensvillkoren för de företag som berörs, framför allt för tillverkarna av bärkassar:

- Förslaget om ett lägsta pris gäller bara plastbärkassar.
- Kravet på att rapportera försäljning gäller bara plastbärkassar trots att det är viktigt att också följa upp användningen av alternativa bärkassar så den totala miljöpåverkan inte ökar.
- Kravet på att informera gäller bara producenter som i sin verksamhet tillhandahåller plastbärkassar.
- Kravet gäller att informera om fördelarna med en minskad förbrukning av plastbärkassar och alternativ till användning av plastbärkassar.

Vi anser vidare att det är fel att undanta distanshandeln från kravet.

Naturvårdsverket föreslår en allt för kort tid implementeringen av bestämmelsen om inrapportering av försäljning av plastbärkassar. Man skriver att "Förutsatt att förordningsändringarna träder ikraft under 2016 bör inrapportering ske första gången senast den 31 mars 2018 och omfatta de plastbärkassar som sålts under kalenderåret 2017." Vi anser att det redan nu börjar bli sent att komma med ett sådant krav på tillverkare och importörer som ska börja gälla redan från 1 januari.

Vi konstaterar också att kommissionen inte har kommit med den genomförandeakt om fastställande av metoden för beräkningen av den årliga förbrukningen av tunna plastbärkassar, som var tänkt att komma senast den 27 maj 2016.

När Naturvårdsverket analyserade alternativet att införa en avgift bedömde man att detta innebar betydligt mer administration och kostade mer än att handeln skulle ta ett lägsta pris. Då utgick man

ifrån att det skulle bildas en ny fond för avgiften och att butikerna skulle betala in avgiften. Tyvärr missade man möjligheten att hantera avgiften inom nuvarande producentansvarssystem och att den skulle administreras av bärkasseleverantörerna.

Vi stödjer även övriga synpunkter som IKEM framför i sitt remissvar.